

Zemkopības ministrija

**Kopējās lauksaimniecības politikas
nākotne:**

**Tematiskā darba grupa:
Pārtika**

29.04.2019.

Prezentācija struktūra

- 1. Antimikrobiālā rezistence (AMR)**
- 2. Labturība**
- 3. Pesticīdi**
- 4. Pārtikas kvalitātes shēmas**
- 5. Pārtikas pārpalikumu pārdale**

1. Antimikrobiālā rezistence (AMR)

Kas ir antimikrobiālā rezistence (AMR)?

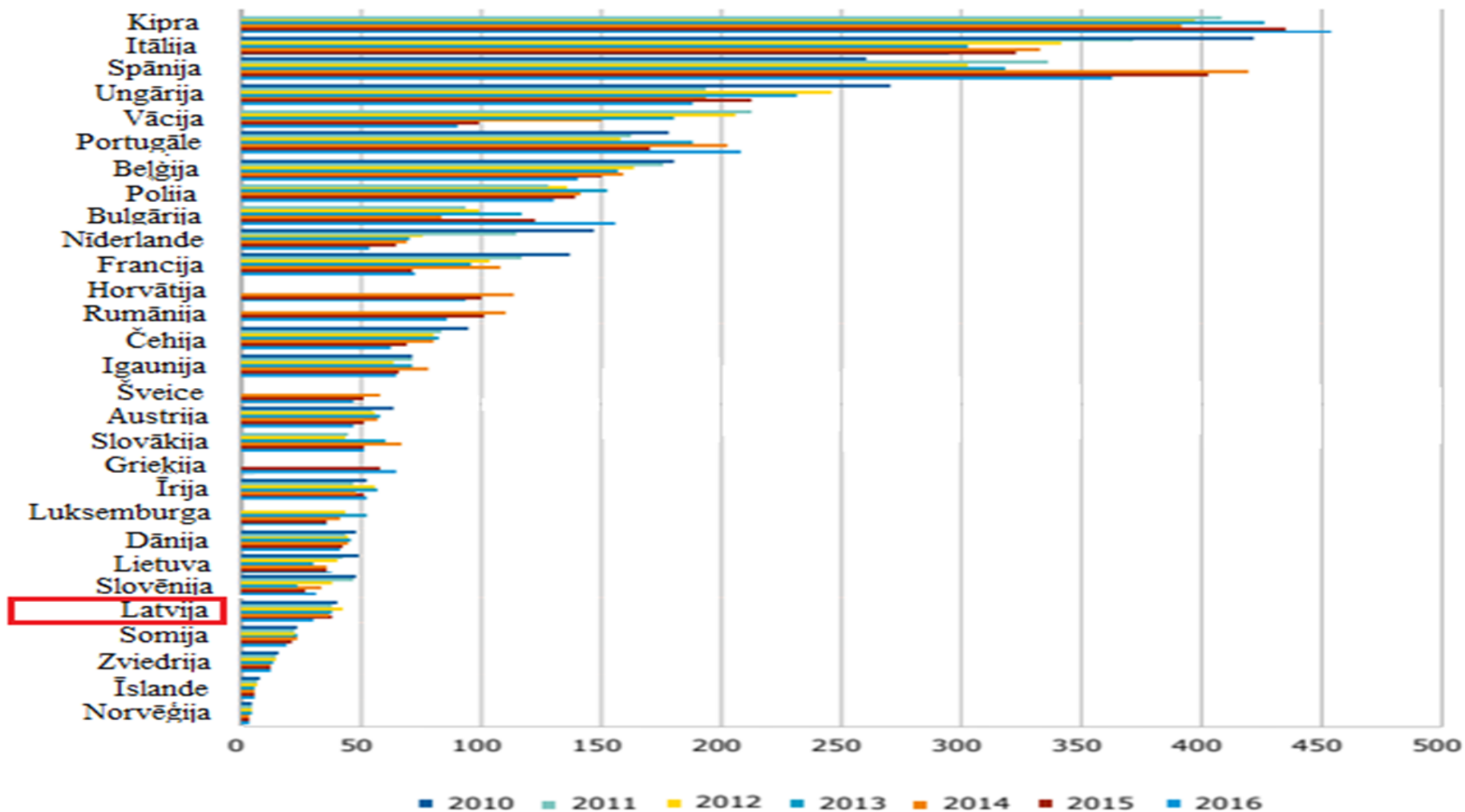
Antimikrobiālajiem līdzekļiem (AML) ir būtiska nozīme dzīvnieku slimību ārstēšanā un infekciju novēršanā

- **AMR ir mikroorganismu noturība pret AML**, ar kuriem iepriekš šos mikroorganismus varēja iznīcināt
- **AMR attīstās** pārmērīgas vai nepareizas AML lietošanas dēļ
- **AMR apgrūtina** cilvēku un dzīvnieku infekcijas slimību ārstēšanu
- Katru gadu Eiropas Savienībā (ES) rezistentu mikroorganismu dēļ mirst apmēram 25 000 cilvēku*
- AMR radītie zaudējumi ES par cilvēku un dzīvnieku ārstēšanu un neiegūto produkciju sasniedz līdz 1,5 miljardiem EUR gadā*

* http://ec.europa.eu/health/antimicrobial_resistance/policy/index_lv.htm

Latvija Eiropā

AML patēriņš 30 EEZ valstīs 2010.-2016. gadā (mg/PCU)

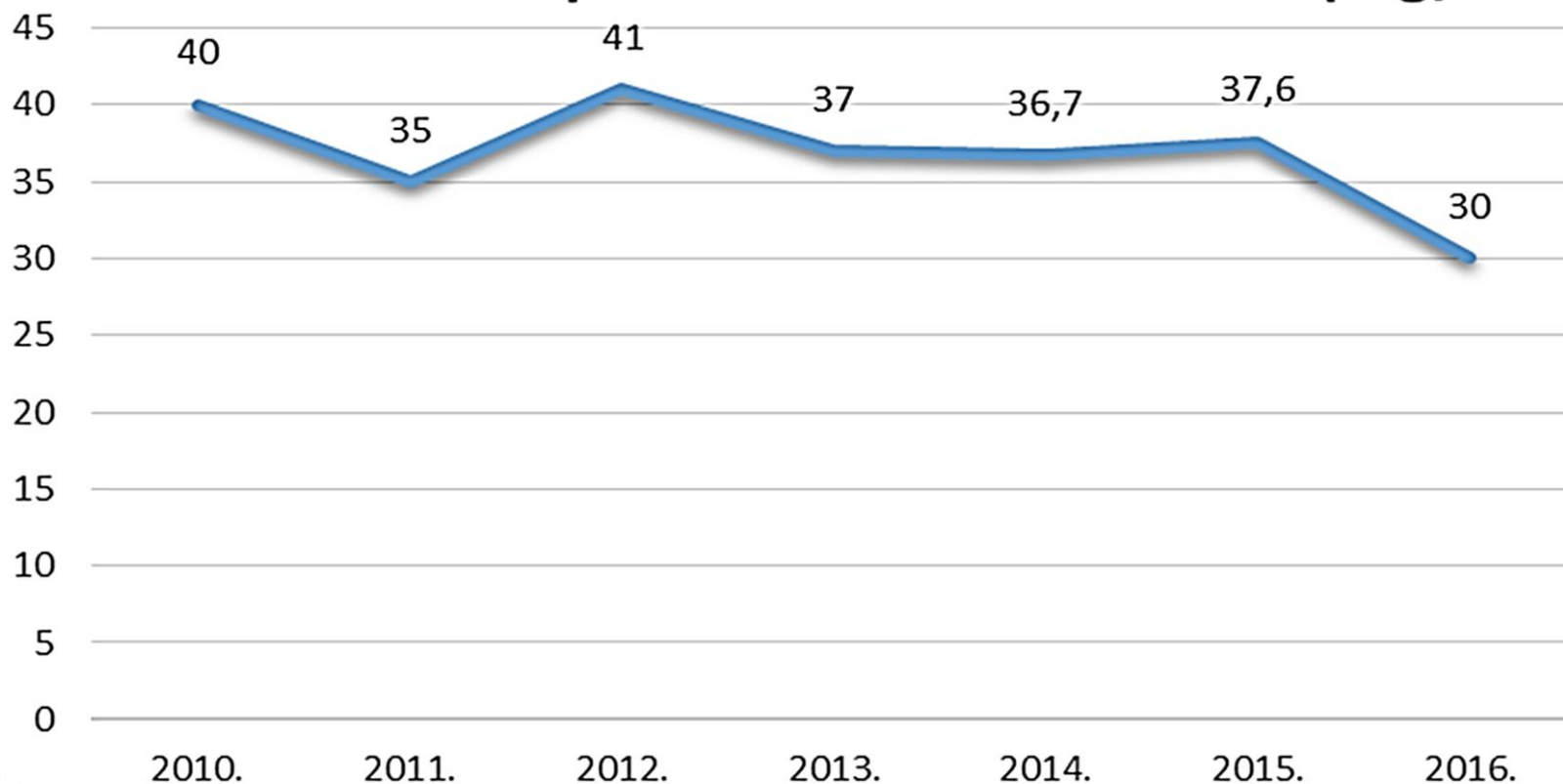

Avots: Eiropas Veterināro antimikrobiālo līdzekļu uzraudzības projekta (ESVAC) ziņojumi

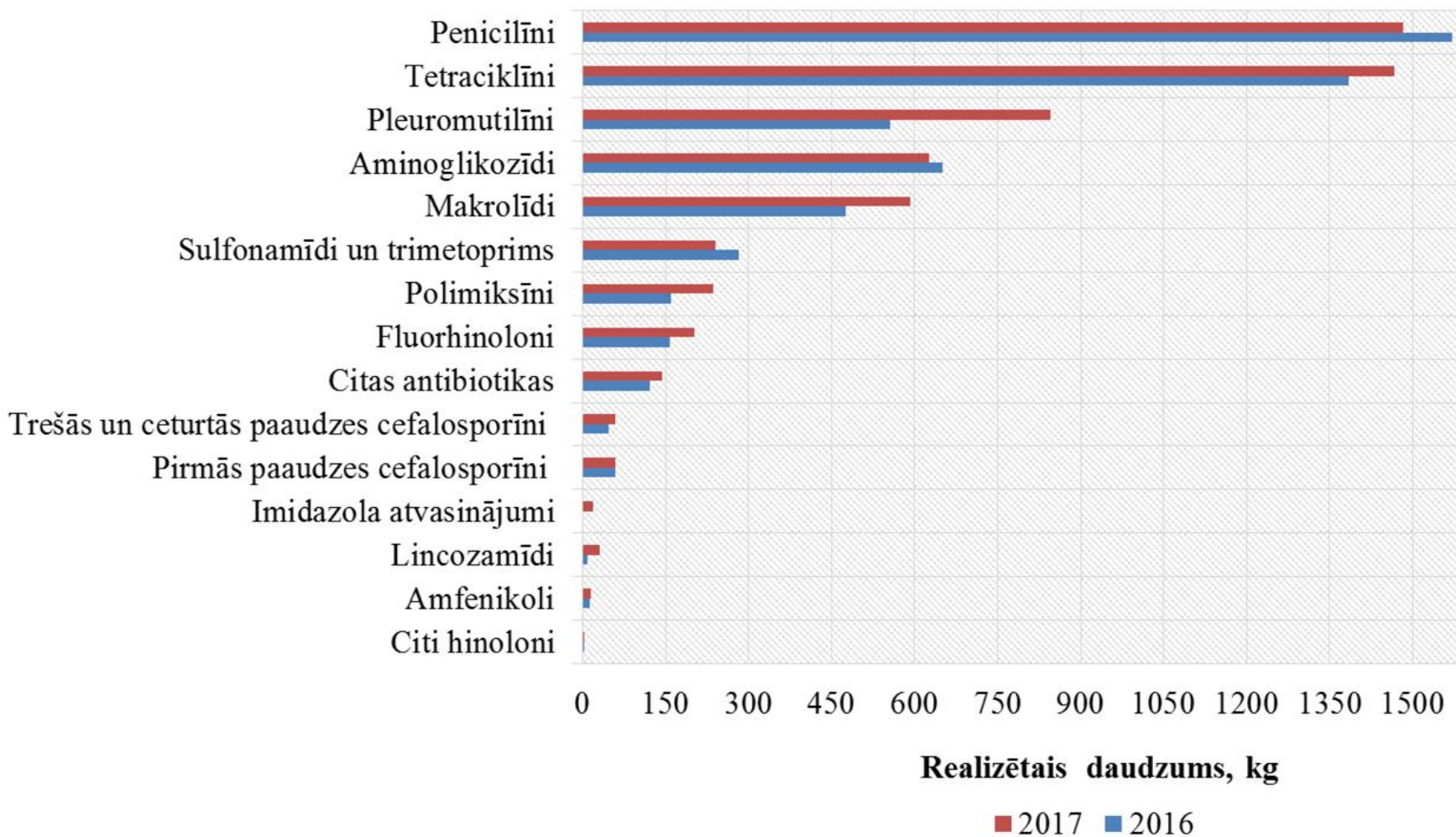
Latvija 7 gados

AML izplatīšana dzīvniekiem

AML izplatīšana LV 2010.-2016. (mg/PCU)

Izplatītie antimikrobiālie līdzekļi LV pa AML grupām (kg) 2017. gadā

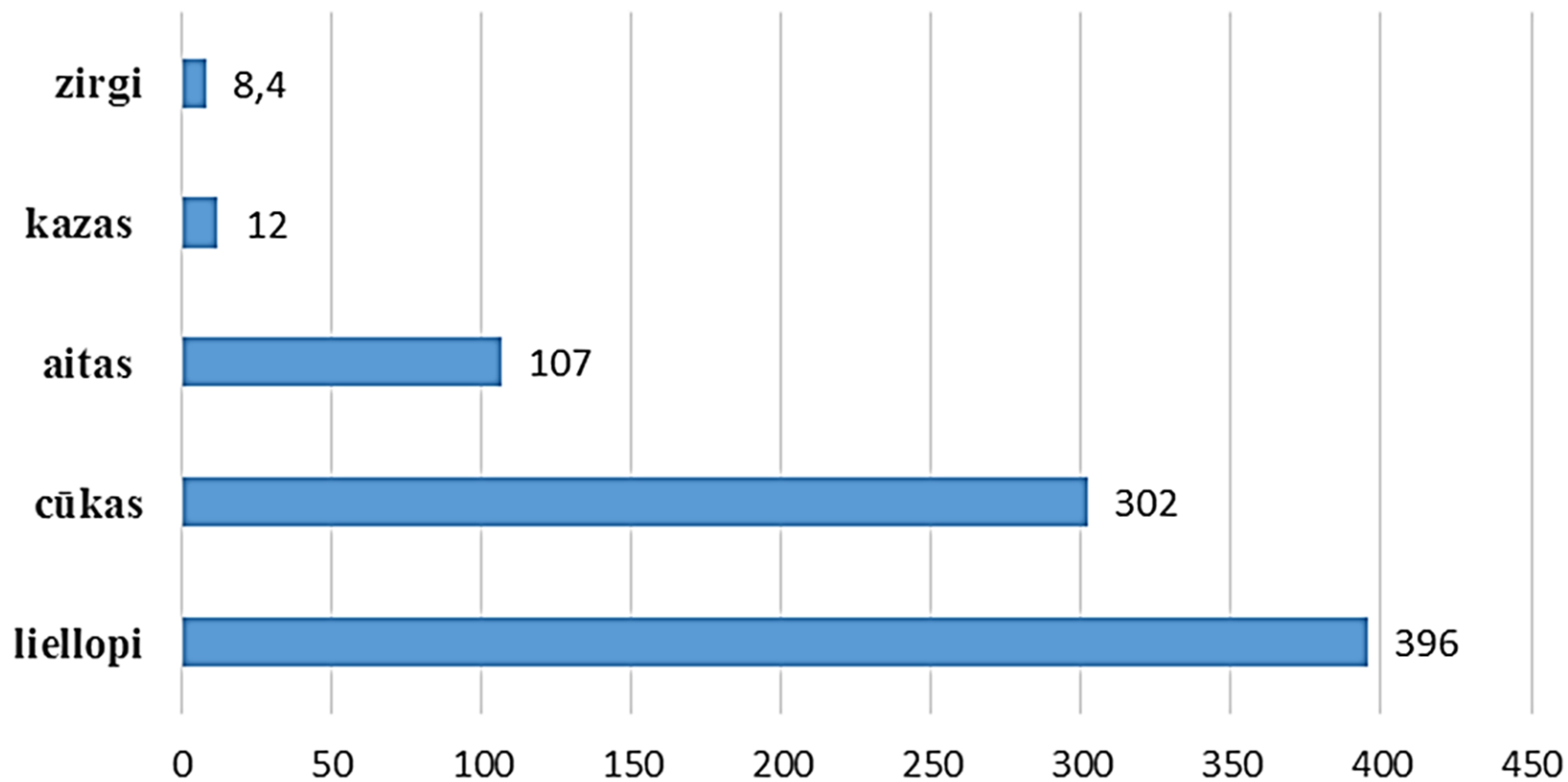
Avots: PVD

Izplatītie antimikrobiālie līdzekļi LV (kg) pa patēriņa grupām 2017. gadā

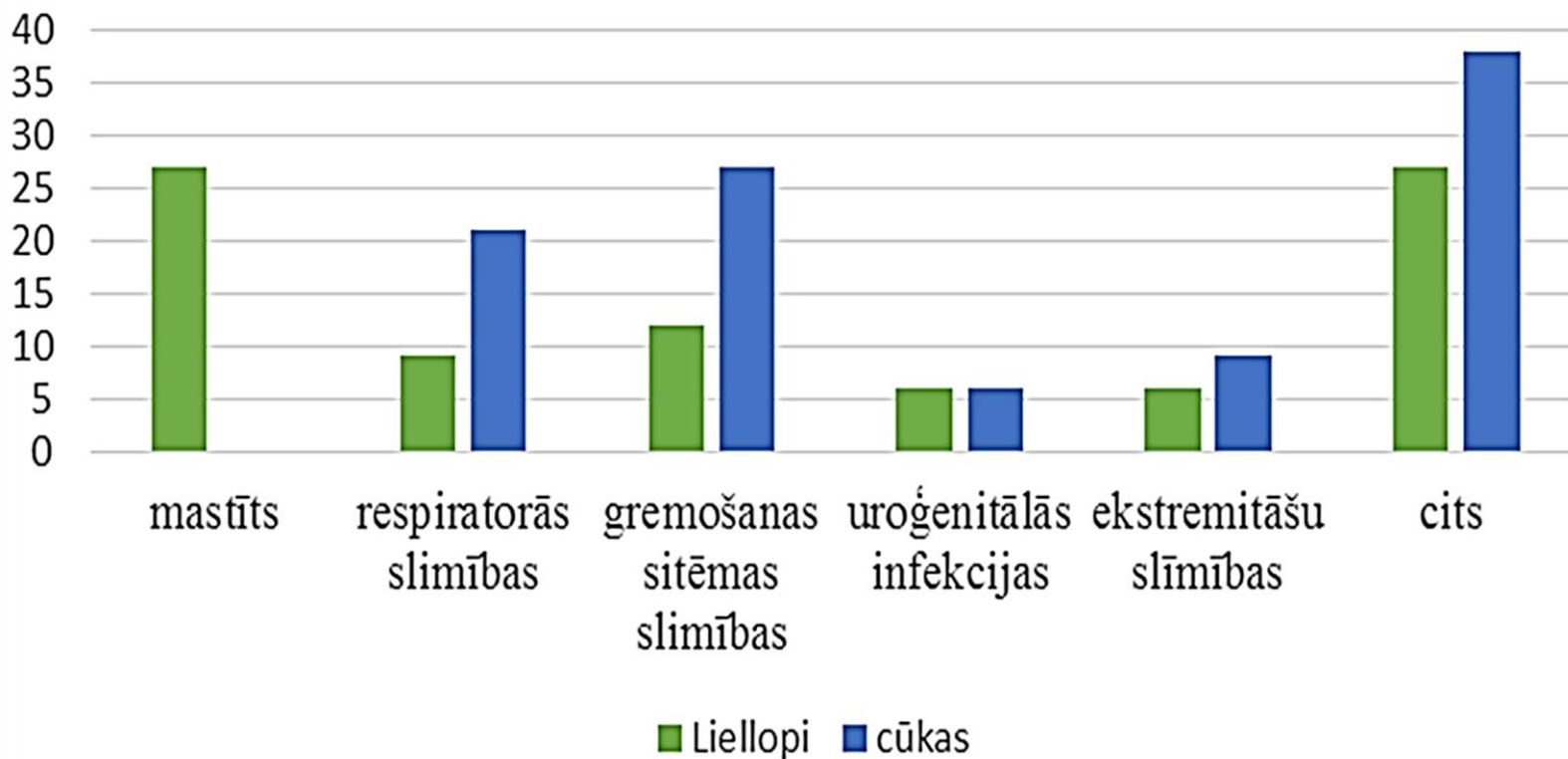
Dzīvnieku skaits valstī

Dzīvnieku skaits par sugām (tūkst) 2019.01.01.

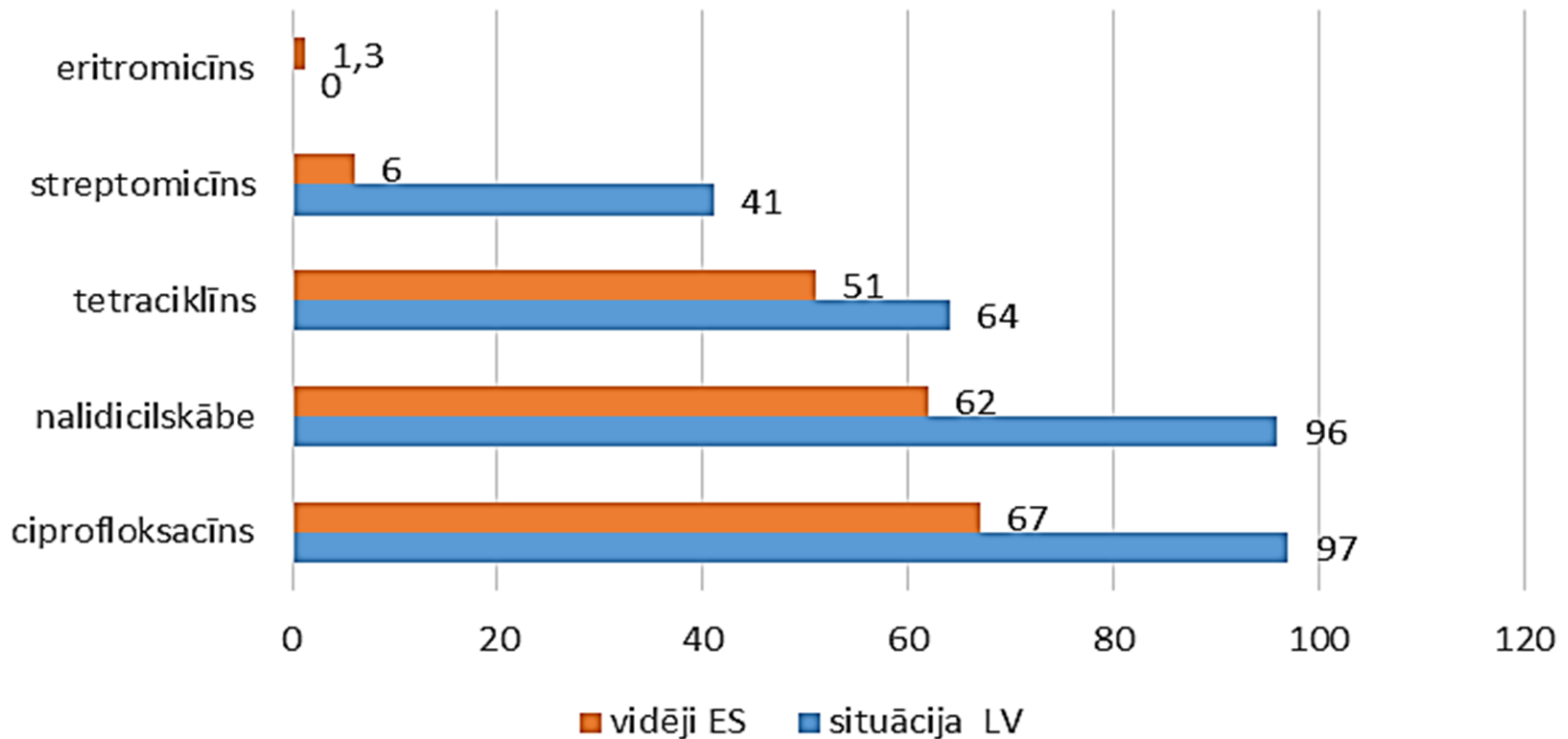
Antimikrobiālo līdzekļu lietošana dzīvniekiem LV

Biežāk konstatētās diagnozes %

AMR izplatība (%)

Kampilobaktēriju rezistence (broileriem)
dati no EFSA ziņojuma par 2016.gadu

Avots: Eiropas Pārtikas un nekaitīguma iestādes (EFSA) ziņojums (2016)

Dzīvnieku veselības likums

Eiropas Parlamenta un Padomes regula 2016/429 par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām nosaka:

- **AMR ir infekciju slimība**
- **praktizējošiem veterinārārstiem un dzīvnieku īpašniekiem jābūt zināšanām par:**
 - ✓ infekciju slimībām, tostarp, zoonozēm un to profilaksi
 - ✓ biodrošības principiem
 - ✓ labu lopkopības praksi
 - ✓ AMR
- ganāmpulkā ir jānodrošina **regulāras veterinārārsta vizītes** dzīvnieku veselības pārbaudei

Dzīvnieku veselības rezultatīva pārvaldība

Veselam dzīvniekam nevajag AML

- **Ganāmpulka veselības plāns** – infekciju profilakse, barošana, labturība, selekcija, biodrošība u.t.t.
- **AML atbildīga un piesardzīga lietošana**
- **AML lietošanas dzīvniekiem reģistrēšana**
- **AMR savlaicīga diagnostika**
- **Zinošs praktizējošs veterinārārsts un informēts dzīvnieku īpašnieks**

Ganāmpulka veselības plāns

Izaicinājumi - AMR ierobežošanai

Samazināt AML lietošanu dzīvniekiem:

- nodrošināt atbilstošus **biodrošības** pasākumus
- nodrošināt atbilstošu **turēšanu un barošanu**
- izvēlēties atbilstošu **vakcinācijas** programmu
- nodrošināt vienotu **dzīvnieku veselības datu bāzi** dzīvniekiem lietoto AML reģistrēšanai
- **lietot AML atbildīgi un piesardzīgi**
- paaugstināt praktizējošu veterinārārstu un dzīvnieku īpašnieku **kompetenci** par AML atbildīgu un piesardzīgu lietošanu, ganāmpulka veselības nodrošināšanu u.t.t.
- veicināt **sabiedrības izpratni** par AMR
- atbalstīt **izmeklējumus un pētījumus** par AMR

AMR politikas dokumenti

- **PVO Globālais rīcības plāns** pret mikrobu rezistenci (2015)
- **EK rīcības plāns** "Eiropas "Viena veselība" rīcības plāns pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanai (2017)
- **EP Rezolūcija** par Eiropas Vienas veselības rīcības plānu pret AMR (13.09.2018)
- **Nacionālais rīcības plāns** «Par AMR ierobežošanu un antimikrobiālo līdzekļu atbildīgu un piesardzīgu lietošanu dzīvnieku veselības jomā» (ZM rīk. Nr. 72, 11.05.2017)
- VM un ZM izstrādātais **AMR ierobežošanas un piesardzīgas antibiotiku lietošanas plāns** "Viena veselība" 2019.-2020. gadam (izsludināts VSS 18.04.2019.)
- Eiropas Parlamenta un Padomes 2018.gada 11.decembra **regula (ES) 2019/6** par veterinārajām zālēm

AMR ierobežošanas pasākumi

- **Vienota dzīvnieku veselības datu bāze** par dzīvniekiem lietotajiem AML
- Saimniecību **kategorizācija** pēc izlieto AML daudzuma
- **Dzīvnieku īpašnieku un praktizējošo veterinārārstu izglītošana** par AMR jautājumiem
- **Informatīvās kampaņas** par AMR
- **Diagnostikas** metožu pilnveide
- **Izpēte** par AMR jautājumiem
- **Sadarbība** ar kompetentajām iestādēm un sociālajiem partneriem AMR un sabiedrības veselības jautājumos

2. Dzīvnieku labturība

Dzīvnieku labturība KLP kontekstā

CRITERIA FOR PIGS WITH THE ANIMAL-WELFARE LABEL

BETTER ANIMAL WELFARE

- Curly tails
- More straw
- More space
- Free-range sows (barns)

EVEN BETTER ANIMAL WELFARE

- Even more straw
- Even more space
- Free-range sows (barns)

MUCH BETTER ANIMAL WELFARE

- Much more straw
- Much more space
- Free-range sows (open field)
- Out door space
- Piglets and sows in open field

CRITERIA FOR BROILERS WITH THE ANIMAL-WELFARE LABEL

BETTER ANIMAL WELFARE

- Slower growing breed
- More space
- Extra control with footpath lesions
- Shorter transportation

EVEN BETTER ANIMAL WELFARE

- Even more space
- Enrichment in the form of coarse feed and manipulative material

MUCH BETTER ANIMAL WELFARE

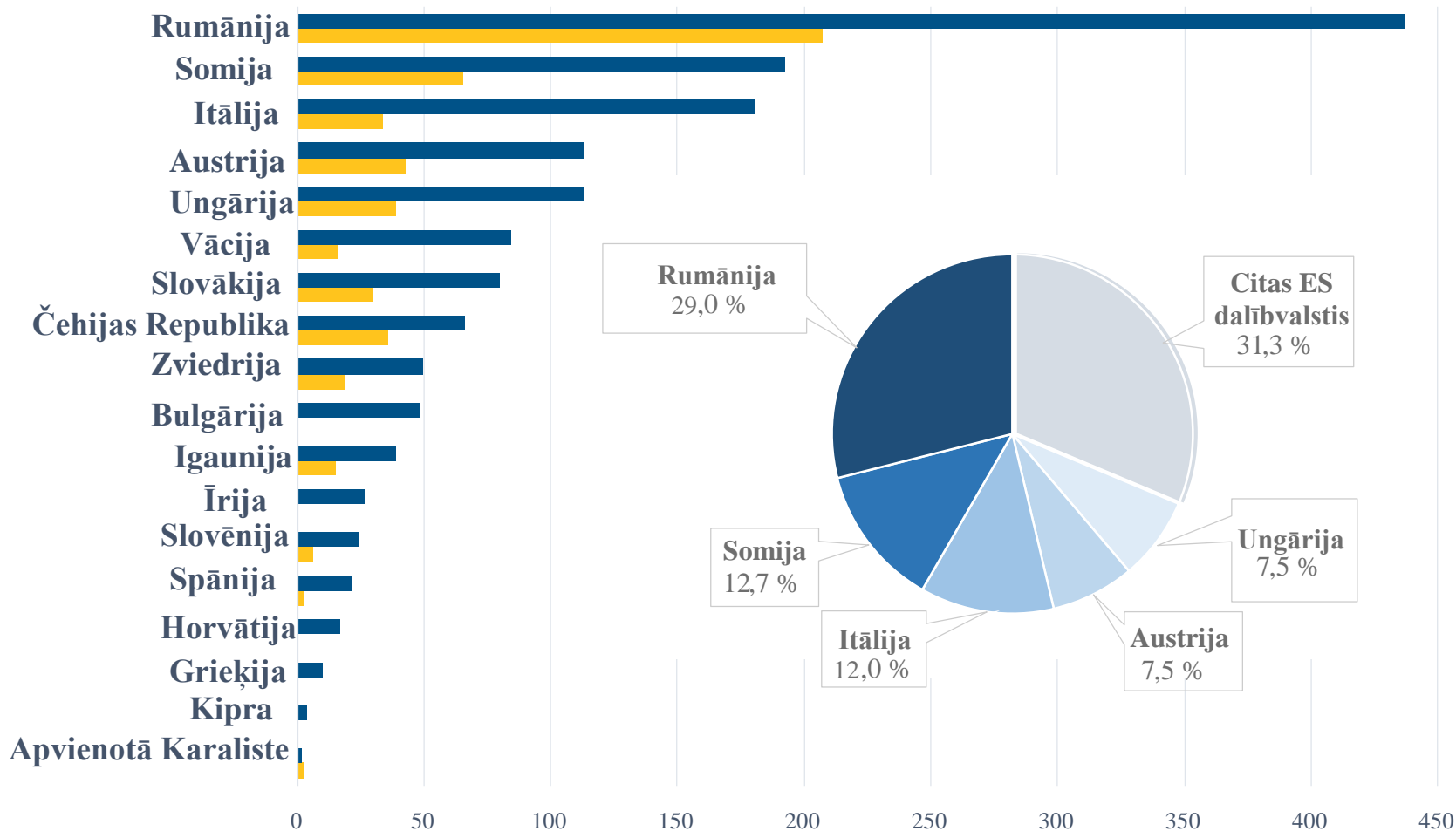

- Much more space
- Attractive outdoor space
- Even better opportunity for activity and pursuits

ES lauku attīstības izdevumi 14.pasākumam «dzīvnieku labturība» 2014. – 2020.gada plānošanas periodā (milj., EUR)

■ Plānotie izdevumi 18.06.2018.

■ Īstenotie izdevumi 31.12.2017.

Avots: Eiropas Revīzijas palāta_2018, pamatojoties uz DG AGRI sniegto informāciju par 18 ES DV, kuras šim pasākumam atvēlēja 1,5 miljardus EUR (1,5 % no kopējiem plānotajiem izdevumiem visiem pasākumiem)

Somijas piemērs –LIELLOPU labturības prasības.

Suga/ Vecums	Atbalsta mērķis	Papildu labturības prasības
Visi liellopi	Barošana un aprūpe	<ul style="list-style-type: none">✓ Katrai liellopu grupai ir sagatavots barošanas plāns + aprēķini, atbilstoši produktivitātei un dzīvnieka vecumam (piem., izslauktā piena daudzumu katram dzīvniekam un produktivitātes fāze).✓ Pieejams pietiekošs daudzums cietās barības (roughage).✓ Pastāvīgi pieejams labas kvalitātes ūdens.✓ Tur izolēti vienīgi gadījumos, ja tas nepieciešams veselības stāvokļa, uzvedības vai cita pamatota iemesla dēļ.✓ Dažāda dzimuma liellopus, kas sasnieguši 8 mēnešu vecumu, tur nodalīti.✓ Nobarošanai paredzētos liellopus un zīdītājgovis, kā arī teles, kas tiek audzētas zīdīšanai, tur nepiesietus. Tos atļauts piesiet īslaicīgi, ja tam ir pamatots iemesls.✓ Liellopu fermam ir plāns īpašiem gadījumiem, kas ietekmētu dzīvnieku labturību - piemēram, ūdens padeves vai elektroenerģijas zuduma gadījumam, iekārtu apstāšanās gadījumam (ja fermā ir šādas iekārtas), u.c..

Somijas piemērs –LIELLOPU labturības prasības.

Suga/ Vecums	Atbalsta mērķis	Papildu labturības prasības
Teļi no 1 līdz 6 mēnešu vecumam	Uzlaboti turēšanas apstākļi	<p>1.var. (1.2.a) (izņemot zīdītājgovju fermas (suckler cow farms)):</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Teļi no 1 mēneša vecuma tiek turēti grupās, izņemot gadījumus, kad teļu nepieciešams izolēt veselības stāvokļa vai uzvedības dēļ. Teļus grupās sadala pēc vecuma vai citās kategorijas.✓ Izolētajiem teļiem nodrošina iespēju vizuāli kontaktēties ar citiem liellopiem.✓ Teļiem grupās atbilstoši to vecumam nodrošina konkrētas grīdas platības.✓ Teļu guļvietas ir ar stingru pamatni, blīvi izklātas ar pakaišiem un mīkstas. <p>2.var. (1.2.b) (izņemot zīdītājgovju fermas)</p> <ul style="list-style-type: none">✓ 1.varinatā norādītās prasības un✓ Teļiem, kas barojami manuāli ar šķidru barību, nodrošina iespēju pienu vai barības maisījumu uzņemt ar zīšanu.✓ Teļiem, kas vecāki par vienu nedēļu, pastāvīgi pieejama cietā barība.✓ Ja teļus atrago, izmanto nomierinošus anestēzijas un pretsāpju līdzekļus

Somijas piemērs –LIELLOPU labturības prasības

Suga/ Vecums	Atbalsta mērķis	Papildu labturības prasības
Liellopi vecāki par 6 mēnešiem	Uzlaboti turēšanas apstākļi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gulvietas ir ar stingru pamatni, blīvi izklātas ar pakaišiem un mīkstas. ✓ Nobarošanai paredzētos liellopus tur nepiesietus. Tos atļauts piesiet īslaicīgi, ja tam ir pamatots iemesls.
	Pieeja ganībām/ āra aplokam	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nodrošina pieeju ganībām vismaz 60 dienas laika periodā no 1. maija līdz 30. septembrim. Buļļiem pieeju ganībām drīkst aizstāt ar pieeju āra aplokam. ✓ Ārpus ganību sezonas liellopiem nodrošina āra pastaigas vismaz 2 reizes nedēļā. ✓ Āra aplokā liellopiem nodrošina katram vismaz 6 m² lielu platību. ✓ Āra aploka platība ir vismaz 50 m². ✓ Tiek saglabāti ieraksti par liellopu vešanu ganībās un laišanu āra aplokā.
No 2 mēnešu vecuma	Liellopu aprūpes iespējas (slimi, aprūpējami, dzemdējoši)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Katrai govju grupai, kurā ir 20 vai mazāk dzīvnieku, nodrošina vismaz vienu nodalāmu steliņģi, kas paredzēts slimai, aprūpējamai vai dzemdējošai govij. ✓ Ja govīs tur grupās, nodrošina iespēju nodalīt dzīvnieku no pārējās grupas.

Somijas piemērs –CŪKU labturības prasības

Suga/ Vecums	Atbalsta mērķis	Papildu labturības prasības
<p>Visas cūkas, izņemot neatšķirtos sivēnus</p>	<p>Barošana un aprūpe</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Katrai cūku grupai ir sagatavots barošanas plāns ar aprēķiniem, atbilstoši dzīvnieku vecumam un produktivitātei. ✓ Pastāvīgi pieejams labas kvalitātes ūdens. ✓ Atnešanās ēkām (farrowing houses) ir sagatavots ar cūku pavairošanu saistītu plānu. ✓ Cūku fermai ir plāns īpašiem gadījumiem, kas ietekmētu dzīvnieku labturību - piemēram, ūdens padeves vai elektroenerģijas zuduma gadījumam, iekārtu apstāšanās gadījumam (ja fermā ir šādas iekārtas), u.c..
<p>Jaundzimuši sivēni un nobarošana paredzētas cūkas</p>	<p>Uzlaboti atnešanās apstākļi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dzīvniekiem nodrošināta blīvi izklāta guļvieta ar stingru pamatni. ✓ Guļvietas platība piemērota visu dzīvnieku vienlaicīgai gulēšanai. ✓ Guļvieta aprīkota ar drenāžu vai pakaišiem. ✓ Nobarošanai paredzētu dzīvnieku gadījumā guļvieta var būt aprīkota ar grīdas apsildi apvienojumā ar lielu daudzumu pakaišu.
<p>Visas cūkas, izņemot neatšķirtos sivēnus</p>	<p>Uzlaboti turēšanas apstākļi (Enrichment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Materiāli ietver gan tos, kas fiksēti aizgaldos, gan tos, kurus papildina katru dienu. Tie ir dabīgas izcelsmes, droši košļāšanai, kašņāšanai u.c. aktivitātēm.

Somijas piemērs –CŪKU labturības prasības

Suga/ Vecums	Atbalsta mērķis	Papildu labturības prasības
Jaundzimuši sivēni un nobarošana paredzētas cūkas	Kastrācija, kas nerada sāpes/ciešanas	<p>Atsāpināšana pirms un pēc ķirurģiskās kastrācijas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nosacījumu ievēro attiecībā uz visiem saimniecībā turētiem kuļiem no 0 līdz 3 mēnešu vecumam. Atsāpināšanai izmanto perorāli vai injekciju veidā ievadāmus līdzekļus. <p><i>Somijas otrā opcija – Imunokastrācija.</i></p>
Visas cūkas, izņemot neatšķirtos sivēnus	Aprūpes iespējas (slimi, aprūpējami, dzemdējoši)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Slimos vai savainotos dzīvniekus ievieto atsevišķā, tiem paredzētā, aizgaldā. ✓ Aizgalds ierīkots tā, lai nodrošinātu dzīvnieka barošanu, dzirdināšanu un netraucētu atpūtu. ✓ Aizgalds var būt paredzēts vairākiem dzīvniekiem, paredzot iespēju norobežot vienu dzīvnieku. ✓ Aizgaldā ierīkota guļvieta katram dzīvniekam, kas blīvi izklāta ar pakaišiem, kā arī aprīkojums dzīvnieka apsildei.

Somijas piemērs – AITU/KAZU labturības prasības.

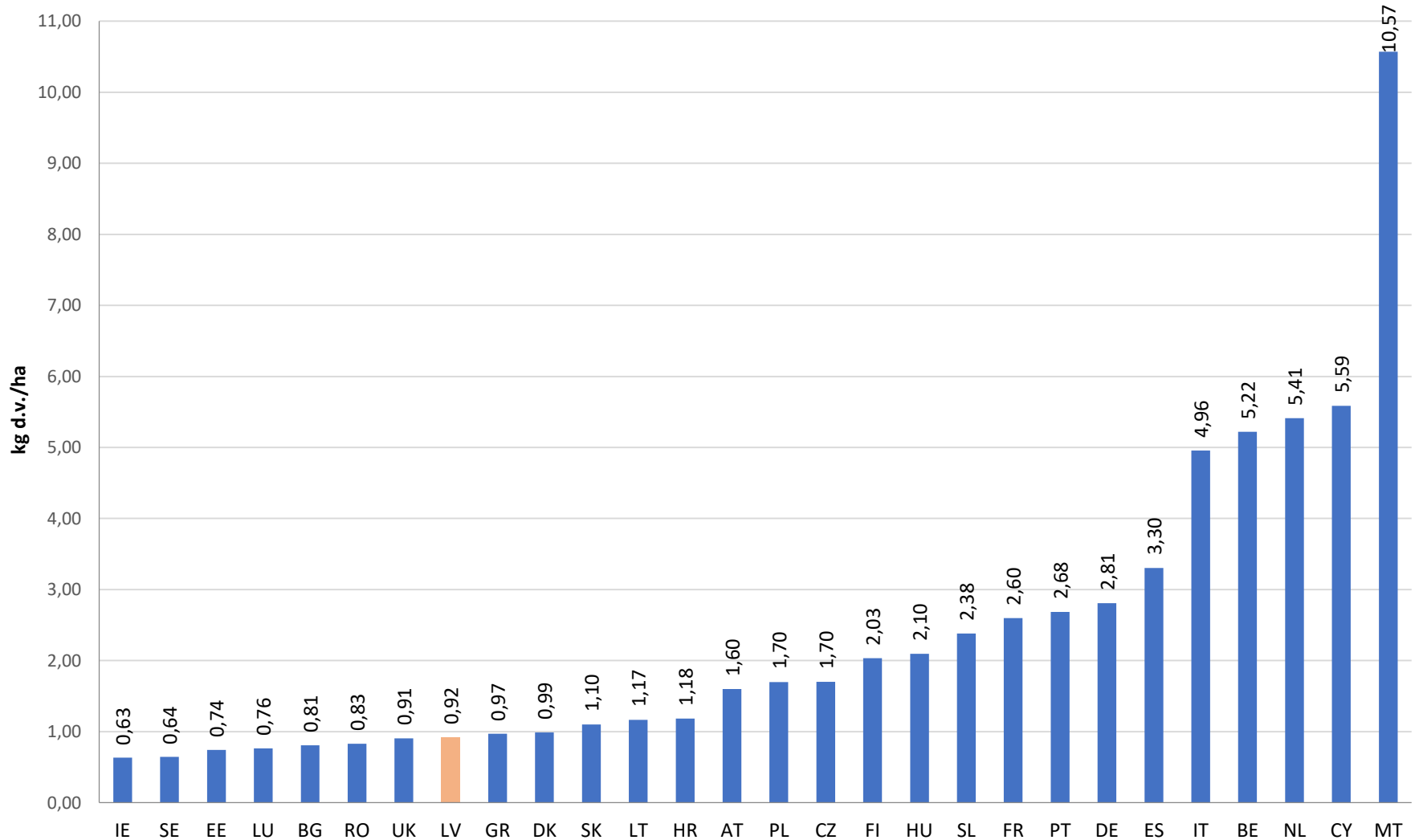
Suga/ Vecums	Atbalsta mērķis	Papildu labturības prasības
Visi dzīvnieki	Barošana	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Katrai dzīvnieku grupai ir sagatavots barošanas plāns ar aprēķiniem, ņemot vērā dzīvnieku vecumu, produktivitāti un barošanas periodu (barošana novietnē/āra apstākļos). ✓ Dzīvniekiem pieejams pietiekošs daudzums cietās barības (roughage); ✓ Dzīvniekiem pastāvīgi pieejams labas kvalitātes ūdens.
	Uzlaboti turēšanas apstākļi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ierīkota guļvieta ar stingru pamatni un blīvi izklāta ar pakaišiem. Guļvietas platība pietiekama visu dzīvnieku vienlaicīgai gulēšanai. ✓ Izolētam dzīvniekam nodrošina platību ne mazāku par 2 m² ar iespēju brīvi apgriezties un vizuāli kontaktēties ar citiem dzīvniekiem. ✓ Teļus/āžus tur grupās katram dzīvniekam nodrošinot ne mazāku par 1,7 m² lielu platību. Izolēt atļauts agresīvus un veselības dēļ nošķiramus dzīvniekus. ✓ Ir ierīkoti aizgaldi jēriem, kas sasnieguši 2 mēnešu vecumu. Katram jēram paredzēta platība, kas nav mazāka par 0,2 m². ✓ Nošķirtus jērus/kazlēnus tur grupās: ✓ Jēriem, kas nav sasnieguši 4 mēnešu vecumu, katram nodrošina platību, kas nav mazāka par 0,6 m². ✓ Jēriem, kas sasnieguši 4 mēnešu vecumu, katram nodrošina platību, kas nav mazāka par 1 m². ✓ Nošķirti kazlēniem, kas nav sasnieguši 6 mēnešu vecumu, katram nodrošina platību, kas nav mazāka par 0,33 m². ✓ Nošķirti kazlēniem, kas sasnieguši 6 mēnešu vecumu, nodrošina platību, kas nav mazāka par 0,6 m².

Somijas piemērs – AITU/KAZU labturības prasības.

Suga/ Vecums	Atbalsta mērķis	Papildu labturības prasības
Visi dzīvnieki	<p>Aprūpes iespējas (slimi, aprūpējami, dzemdējoši)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aitas, kas sasniegušas 1.gada vecumu, tiek cirptas divas reizes gadā; ✓ Aitu/kazu fermai ir sagatavots parazitū kontroles plāns. ✓ Aitai un tās jaundzimušajiem jānodrošina atsevišķu aizgaldu, katram dzīvniekam paredzot platību, kas nav mazāka par 2,2 m². Aizgaldā ir aprīkojums dzīvnieku apsildei, vai tas ir nosiltināts. ✓ Slimos vai savainotos dzīvniekus ievieto atsevišķā, tiem paredzētā aizgaldā. Dzīvniekam nodrošina platību, kas nav mazāka par 2 m². Aizgaldā ierīkota guļvieta, kas blīvi izklāta ar pakaišiem, kā arī aprīkojums dzīvnieka apsildei. ✓ Aizgalds var būt paredzēts vairākiem dzīvniekiem, paredzot iespēju norobežot vienu dzīvnieku. Šajā gadījumā katram dzīvniekam nodrošina platību, kas nav mazāka par 1,8 m². ✓ Aizgaldos dzīvniekiem nodrošina pastāvīgu pieeju labas kvalitātes dzeramajam ūdenim.
	<p>Pieeja ganībām/ āra aplokam</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aitām un kazām, kas sasniegušas vismaz 3 mēnešu vecumu (izņemot dzīvniekus, kuriem paredzēta atnešanās divu nedēļu laikā), nodrošina ganības vismaz 60 dienas laika posmā no 1. maija līdz 30. septembrim. ✓ Ārpus ganību sezonas dzīvniekiem nodrošina āra pastaigas vismaz vienu reizi nedēļā.

3. Pesticīdi (AAL)

Augu aizsardzības līdzekļi (AAL)

AAL atliekvielas pārtikā

Valstī nopērkamā pārtika*

Valsts	AAL atliekvielas		
	Nav konstatētas	Pieļaujamās robežās	Pārsniegumi
Latvija	73.5%	26.2%	0.3%
Igaunija	67.9%	30.4%	1.7%
Lietuva	62.3%	34.2%	3.4%
Dānija	58.4%	38.8%	2.8%
Somija	54.3%	42.6%	3.1%
Polija	47.9%	48.6%	3.5%
Zviedrija	44.0%	53.6%	2.4%
Vācija	39.3%	56.8%	3.8%
Nīderlande	33.8%	58.7%	7.5%

Konkrētas valsts izcelsmes pārtika*

Izcelsmes valsts	AAL atliekvielas		
	Nav konstatētas	Pieļaujamās robežās	Pārsniegumi
Igaunija	84,1%	15,9%	nav
Latvija	83,2%	16,8%	nav
Dānija	79,6%	19,5%	1,0%
Lietuva	79,0%	19,1%	1,9%
Somija	76,2%	23,5%	0,3%
Zviedrija	73,3%	26,5%	0,2%
Polija	52,5%	43,4%	4,1%
Vācija	48,3%	49,4%	2,3%
Nīderlande	45,8%	52,1%	2,1%

*The 2016 European Union report on pesticide residues in food, EFSA Journal 2018;16(7):5348

AAL ilgtspējīgas lietošanas direktīva 2009/128/EC

Mērķi:

- AAL lietošanas radīto risku un ietekmi uz cilvēku veselību un vidi mazināšana
- integrētās augu aizsardzības ieviešana, alternatīvu pieeju vai metožu izmantošana

Ieviestie pasākumi:

- AAL lietotāju, pārdevēju, konsultantu **apmācības**
- AAL lietošanas iekārtu pārbaudes
- **Integrētās augu aizsardzības** principu ieviešana saimniecībās
- AAL izplatīšanas un **AAL lietošanas uzraudzība**

Integrētā augu aizsardzība

- 1) **profilaktiskie pasākumi** – augu maiņa, augsnes apstrāde, šķirnes izvēle, optimāls sējas vai stādīšanas laiks, mēslošana
- 2) **novērošana** – kultūraugu uzraudzība, lai novērotu kaitīgā organisma parādīšanos un tā izplatības dinamiku, ņemot vērā arī tā dabisko ienaidnieku izplatību, un pieņemtu pareizu lēmumu par nepieciešamajiem kaitīgo organismu ierobežošanas pasākumiem noteiktā kultūrauga un kaitīgā organisma attīstības stadijā
- 3) **augu aizsardzības tiešie pasākumi** – lēmuma pieņemšana par pamatotu AAL lietošanu, pamatojoties uz lauka novērojumos iegūtajiem datiem par kaitīgo organismu parādīšanos, attīstības dinamiku un savairošanos kritiskā līmenī

L/s produktu integrētā audzēšana

- Kopš 2006.gada valsts atbalsts augļu un dārzeņu **audzētājiem**, kuri izmanto **vidi saudzējošas audzēšanas tehnoloģijas**
- MK Not. 1056 "Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības, kā arī kontroles kārtība"
 - **Integrētās augu aizsardzības** vispārīgie principi un prasības (attiecas uz visiem profesionāliem AAL lietotājiem)
 - L/S produktu **integrētās audzēšanas** vispārīgās prasības
- L/s produktu integrētās audzēšanas reģistrā ir **558 audzētāji**
- VAAD veic **audzētāju ikgadēju uzraudzību** – pārbaudes saimniecībās, paraugu ņemšana

4. Pārtikas kvalitātes shēmas

Zemkopības ministrija

Pārtikas kvalitātes shēmas

ES pārtikas kvalitātes shēmas:

- Bioloģiskās lauksaimniecības shēma
- Garantēto tradicionālo īpatnību shēma
- Aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu shēma
- Aizsargātu cilmes vietu nosaukumu shēma

Nacionālā pārtikas kvalitātes shēma

Latvijas produkti Aizsargātos reģistros

GTĪ produkti:

- Sklandrausis
- Jāņu siers
- Salināta rudzu rupjmaize

AĢIN:

- Carnikavas nēģi
- Rucavas baltais sviests

ACVN

- Latvijas lielie pelēkie zirņi

114 uzņēmumi
516 produkti

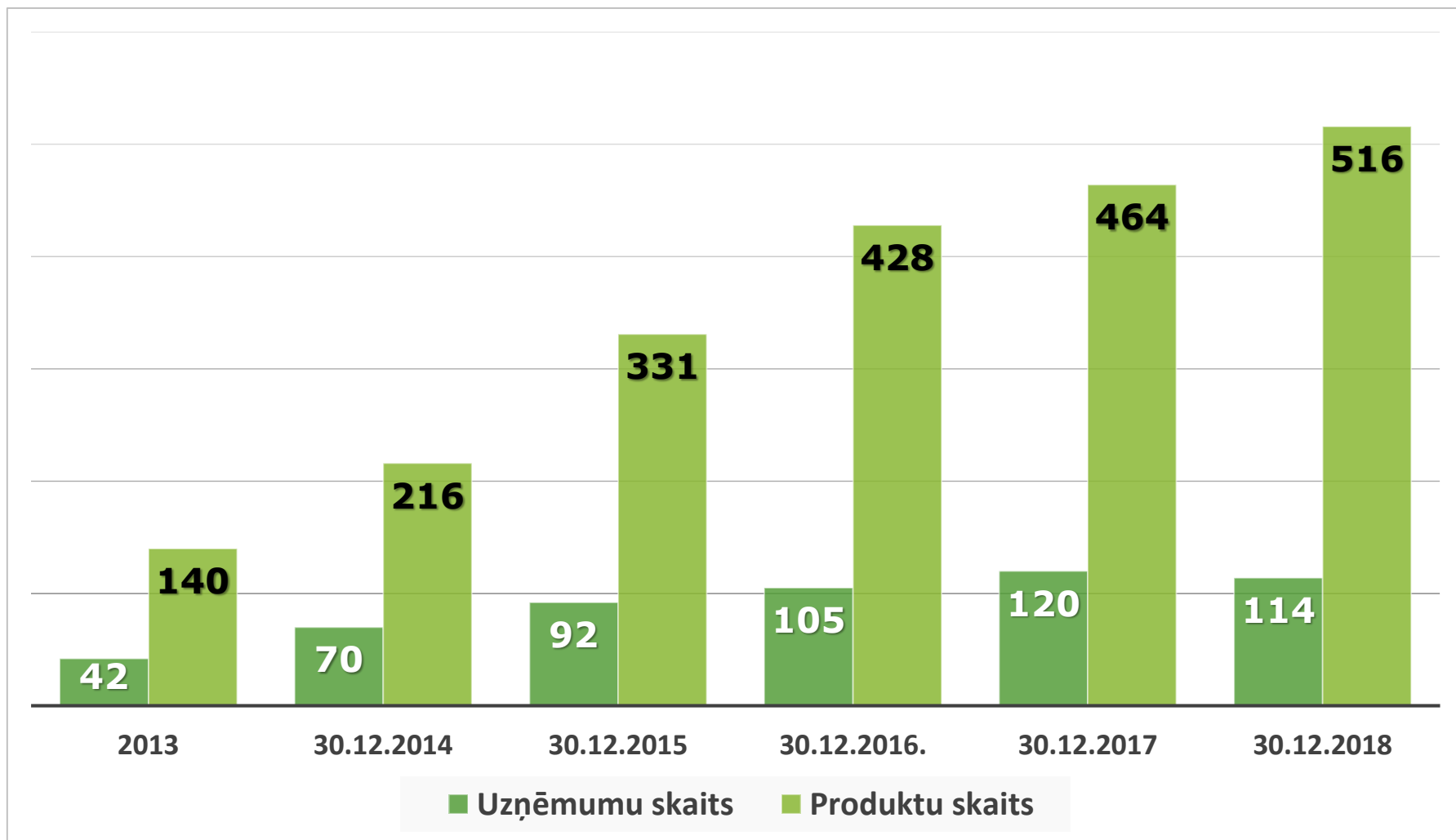
19 uzņēmumi ražo gan
***Zaļās**, gan **Bordo** karotītes*
produktus

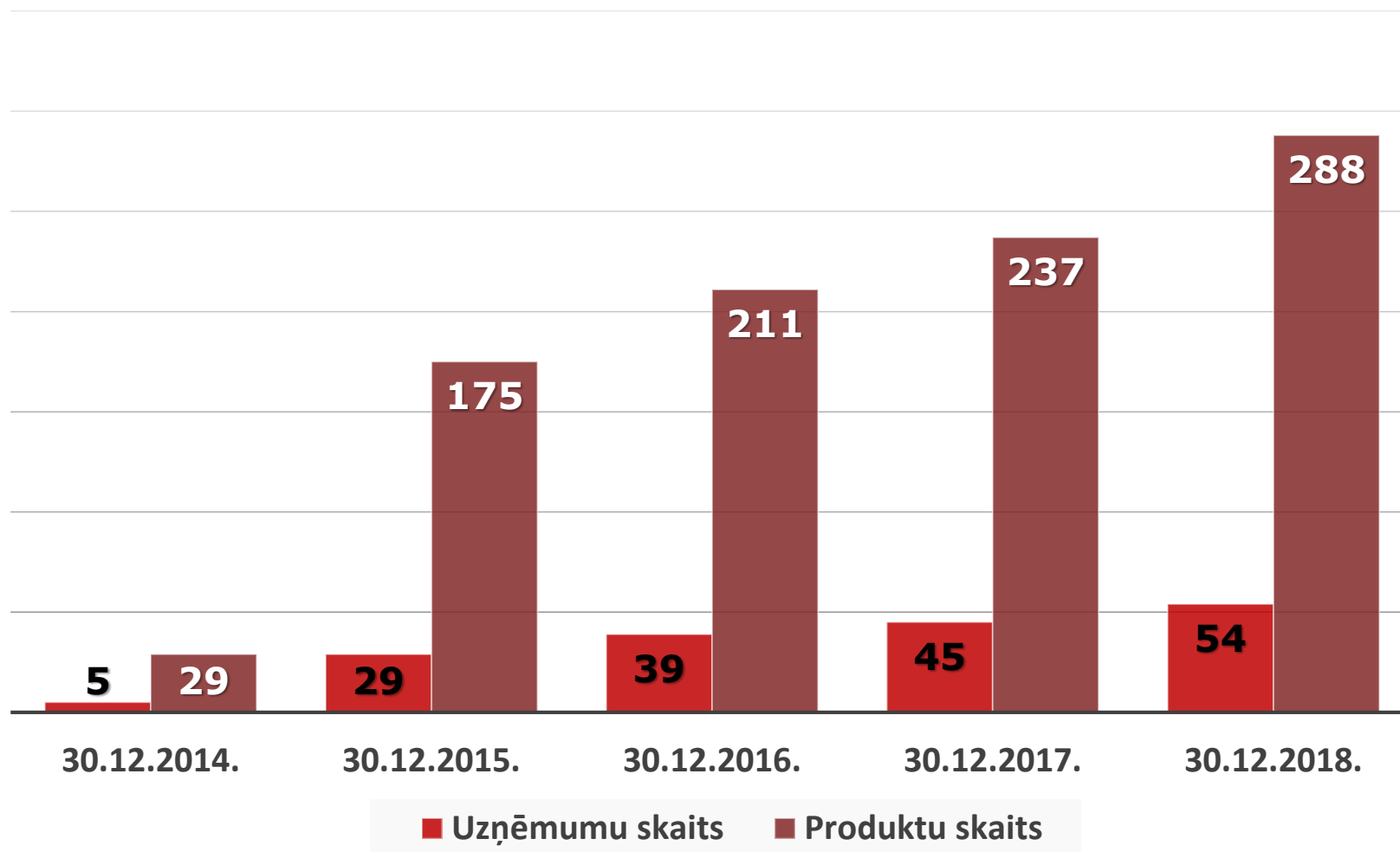
54 uzņēmumi
288 produkti

ZAĻO KAROTĪŠU

uzņēmumu un produktu skaita dinamika

BORDO KAROTĪŠU **uzņēmumu un produktu skaita dinamika**

Bioloģiskās lauksaimniecības platība Latvijā aizņem 13,2 % no LIZ

4180 saimniecības

329 tūkst. ha platības

2017.g.saražots:

96,5 tūkst. t piens

80,9 tūkst. t graudi

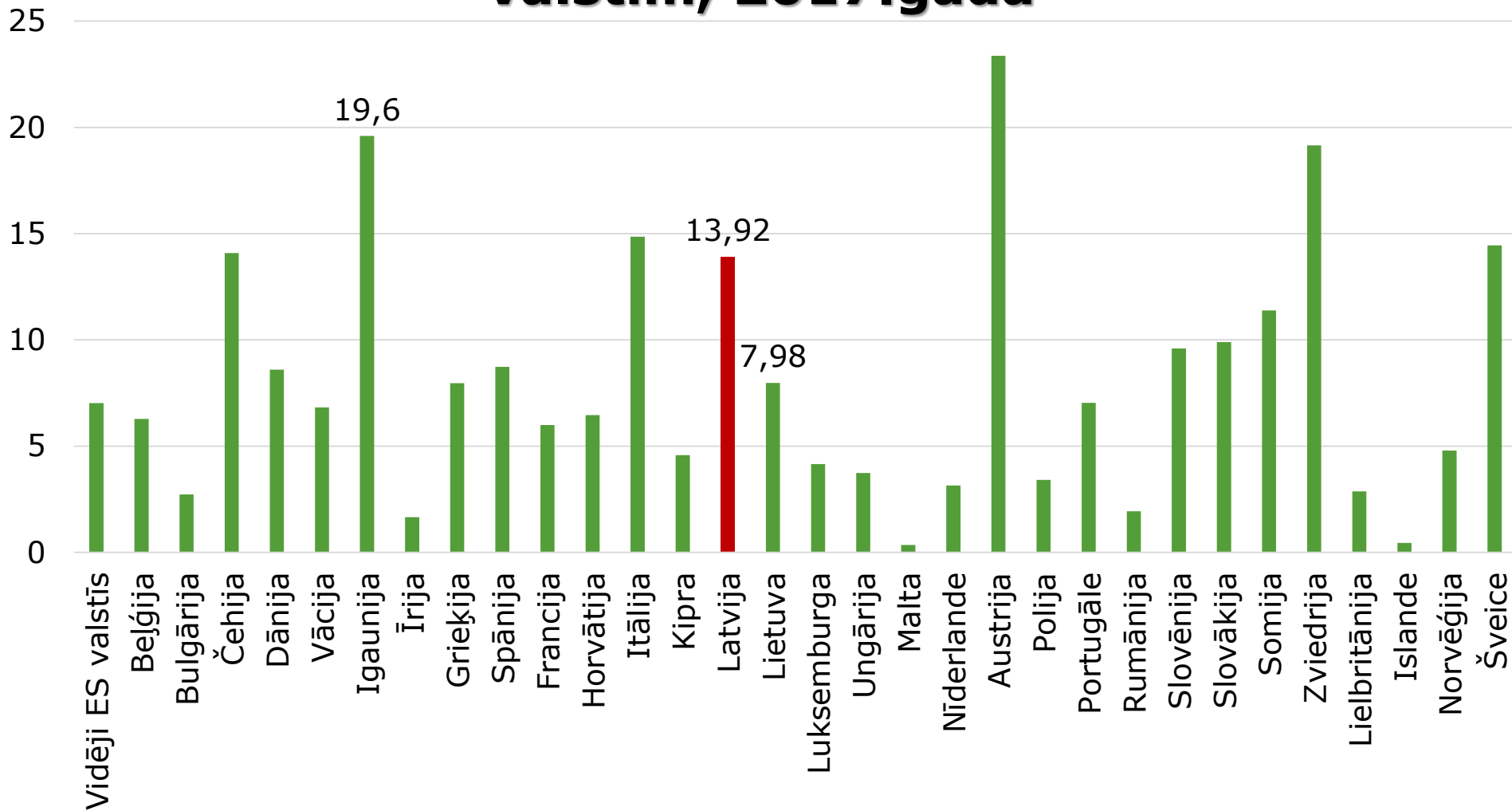
17,8 tūkst. t kartupeļi

2,7 tūkst. t dārzeņi

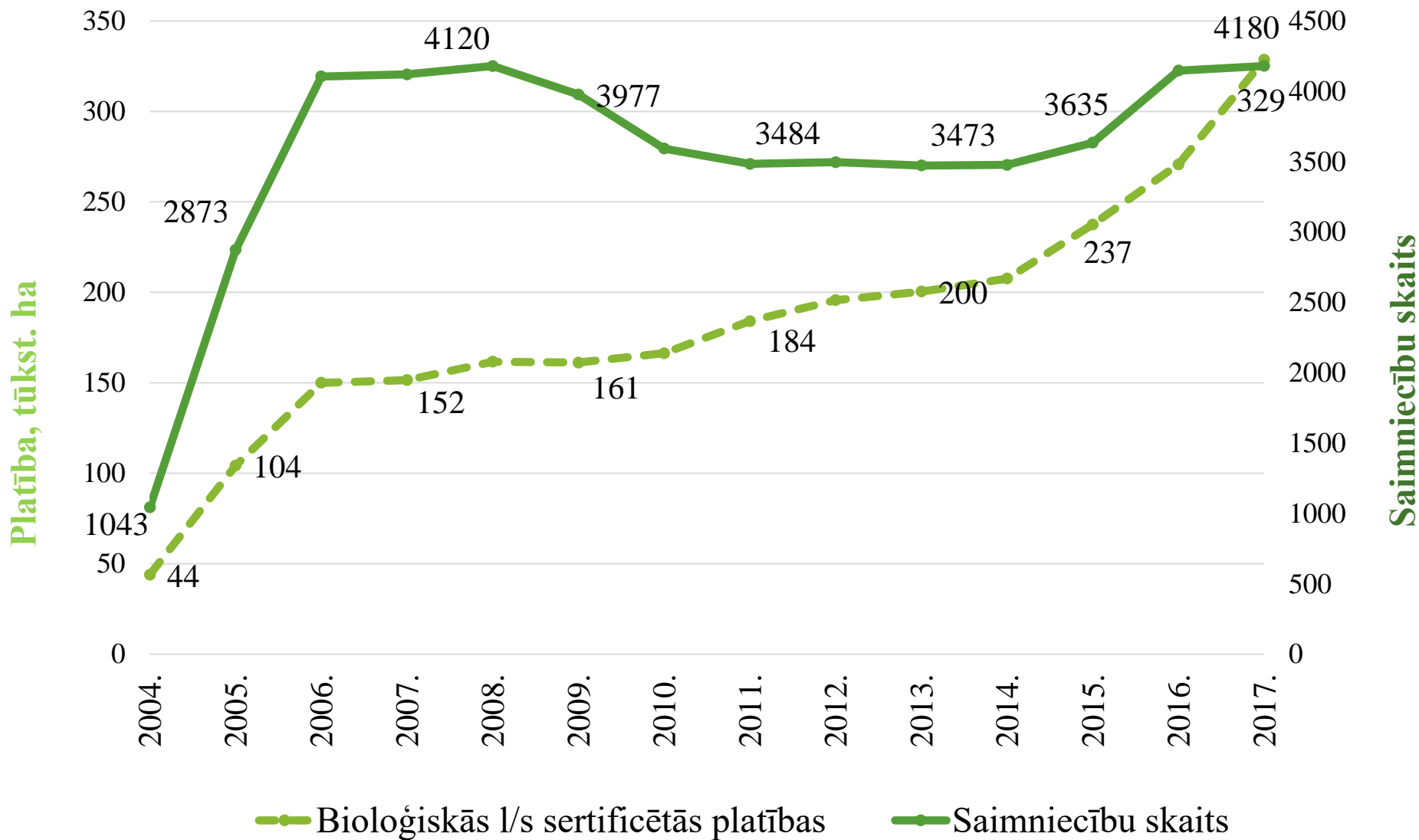
2,5 tūkst. t augļi un ogas

u.c.

Kopējo bioloģisko platību (t.sk. pārejas perioda platības) īpatsvars (%) lauksaimniecībā izmantotās zemes (LIZ) kopējā platībā pa valstīm, 2017.gadā

Sertificētās bioloģiskās lauksaimniecības platības un saimniecību skaits

Zaļais publiskais iepirkums (ZPI)

- Spēkā kopš 2014.gada rudens
- Pārtikas un ēdināšanas iepirkumi 2018.gadā ~ **120 milj. EUR**
- Obligātas **3 ZPI prasību grupas:**
 - 1) ar paaugstinātu kvalitāti;
 - 2) bez ĢMO;
 - 3) videi draudzīgi, sezonāli produkti
- ZPI īpatsvars publiskajos pārtikas un ēdināšanas iepirkumos ik gadu ~ **75 %**

Zaļais publiskais iepirkums (ZPI)

20 pašvaldību aptaujas rezultāti:

pārtikas un ēdināšanas iepirkumi gadā 3,7 milj. EUR, no kuriem 270 tūkst. EUR veido Latvijā audzēti un ražoti produkti

Diskusiju jautājums:

Vietējā produkcija nav pieejama pietiekamā apjomā, it sevišķi augļi un dārzeņi

5. Pārtikas pārpalikumu pārdale

Pārtikas zudumi

Visā pārtikas ķēdē ES tiek izsviesti atkritumos **173 kg** pārtikas uz 1 cilvēku gadā

Latvijā – 110kg

- **Mājsaimniecībās – 53%**
- **Pārtikas ražošanā – 19%**
- **Sabiedriskajā ēdināšanā – 12%**
- **Primārajā ražošanā – 11%**
- **Tirdzniecībā – 5%**

Pārtikas pārpalikumu pārdale

- **Pārtikas aprites uzraudzības likumā** ir veikti grozījumi (25.10.2018.) un pilnvarots MK izdot noteikumus:

“Prasības pārtikas izplatīšanai pēc minimālā derīguma termiņa beigām”

MK noteiks konkrētas produktu grupas, kuras pēc minimālā derīguma termiņa “Ieteicams līdz..” beigām noteiktā laikposmā, varēs nodot ziedošanai organizācijām, kas nodarbojas ar labdarību.

MK minētos noteikumus izdos **līdz 2019. gada 30. jūnijam**

Konstatējumi

- Dzīvnieku **labturības prasībās** vajadzētu likt uzsvāru uz ētisko un sociālo pusi, taču ļoti būtisks ir arī ekonomiskais aspekts
- Būtu apsverama īpašas labturības preču zīmes ieviešana Latvijā
- Šobrīd nav skaidrības, ka ir tie kritēriji, kas raksturotu augstākas labturības prasības un kāda būtu to ietekme uz produkcijas kvalitāti?
- Svarīgs ir produkcijas tirdzniecības un mārketinga jautājums. Ir iespējams saražot produkciju atbilstoši augstām kvalitātes un labturības prasībām – taču vai būs pieprasījums pēc šādiem produktiem un kurš spēš samaksāt par tiem? Bez tam, jāņem vērā arī tas, ka ir nozares, kur šobrīd saražotais apjoms ir nepietiekams, lai garantētu pašnodrošinājumu valsts līmenī (piemēram, gaļa);
- Lielveikalu ķēdes pieprasa atbilstību saviem standartiem
- Laba vietējas produkcijas noieta iespēja ir publiskais iepirkums, taču pašreiz valsts atvēlētais finansējums skolu ēdināšanā (EUR 1,42) bieži vien nav pietiekams, lai iestādes varētu atļauties iegādāties šādus paaugstinātās labturības prasībām atbilstošus produktus. Taču tajā pat laikā pastāv viedoklis, ka daudz kas ir atkarīgs no konkrētās pašvaldības. Jau patreiz Latvijā ir daudz labi piemēri, kad pašvaldības savām skolām iepērk vietējos augstas kvalitātes produktus.
- **Antimikrobiālās rezistences** jautājuma risināšanā liela nozīme ir biodrošības pasākumiem, jo slimības ganāmpulkos bieži vien tiek ievazātas ar ārējiem faktoriem. Detalizētākas diskusijas par antimikrobiālās rezistences ierobežošanas pasākumiem (t.sk., ganāmpulka veselības plāniem) būtu veicamas Piena grupā.

Konstatējumi

- Latvijā ir zems **augu aizsardzības līdzekļu** izmantošanas līmenis salīdzinājumā ar citām ES valstīm. Šis faktors līdz šim nav bijis pietiekami uzsvērts, patērētājiem trūkst informācijas par šo.
- Būtu jāveicina saimniecību pārorientēšanos uz integrēto ražošanu
- NAPA izstrādes procesā būtu iespējams paredzēt pasākumus sabiedrības informētībai par vietējiem produktiem, to augsto kvalitāti (pozitīvā publicitāte)
- Nepieciešams aprēķins par samaksāto atbalstu bioloģiskajiem uz saražoto vienību
- Nosakot standartus nacionālajā līmenī svarīgi ievērot samērīgumu un nenoteikt tos pārāk stingrus, jo ražotājiem jākonkurē kopējā ES tirgū un tiem, kam standarti stingrāki (attiecīgi, lielākas ražošanas izmaksas), kļūs mazāk konkurētspējīgi

Mājas darbi

- Kādi pasākumi būtu atbalstāmi KLP stratēģiskā plāna ietvaros, lai:
 - Ierobežotu antimikrobiālo rezistenci
 - Uzlabotu dzīvnieku labturību
 - Samazinātu augu aizsardzības līdzekļu lietošanu
- Vai un kā būtu atbalstāma pārtikas kvalitātes shēmu darbība?
- Vai un kādi pasākumi būtu veicami, lai uzlabotu patērētāju informētību par pārtikas produktu kvalitāti un dzīvnieku labturību ?
- Kādi pasākumi būtu veicami, lai samazinātu pārtikas pārpalikumus?